

Informatieprotocol rechtspraak

De vergadering van presidenten van de rechtbanken, de gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Raad voor de rechtspraak, overwegende dat de behoefte bestaat om ten aanzien van de gegevensuitwisseling tussen de gerechten en de Raad voor de rechtspraak de bestaande praktijk vast te leggen en daarnaast nieuwe beleidsregels vast te stellen, gelet op de artikelen 23 en 91 van de Wet op de rechterlijke organisatie en de artikelen 22 en 35 van het Besluit financiering rechtspraak 2005, besluiten tot het vaststellen van het navolgende Informatieprotocol rechtspraak.

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit protocol wordt verstaan onder:

- a. gerecht: een rechtbank, een gerechtshof, de Centrale Raad van Beroep of het College van Beroep voor het bedrijfsleven;
- b. Raad: de Raad voor de rechtspraak;
- c. organen van de rechtspraak: de gerechten, de Presidentenvergadering, de landelijke overleggen van sectorvoorzitters, het Directeurenberaad en de Raad;
- d. ontvanger: een orgaan van de rechtspraak dat ingevolge dit protocol gegevens ontvangt van een ander orgaan van de rechtspraak;
- e. verstrekker: een orgaan van de rechtspraak dat ingevolge dit protocol gegevens verschaft aan een ander orgaan van de rechtspraak;
- f. derde: ieder overheidsorgaan buiten de rechtspraak, onderzoeksinstituut of orgaan van de pers dat, en ieder ander die, anders dan in de hoedanigheid van deelnemer aan een rechtsgeding, aan een orgaan van de rechtspraak om gegevens verzoekt of aan wie door een orgaan van de rechtspraak gegevens worden verschaft.

Artikel 2

1. Bij de gegevensuitwisseling tussen

organen van de rechtspraak worden als gegevenscategorieën onderscheiden:

- a. instroom en productie: gegevens over het volume van de werkzaamheden van de gerechten, inclusief doorlooptijden en werkvoorraden;
 - b. financiën: gegevens over de financiële resultaten;
 - c. personeel en organisatie: gegevens over de inzet van mens en middelen;
 - d. kwaliteit: gegevens over de kwaliteit van producten en processen;
 - e. overige gegevens.
2. Bij de gegevensuitwisseling tussen organen van de rechtspraak worden als aggregatieniveaus onderscheiden:
- a. detailniveau: gegevens op het niveau van individuele zaken of medewerkers;
 - b. groepsniveau: gegevens op het niveau van een organisatie-eenheid binnen een sector van een gerecht;
 - c. sectorniveau: gegevens op het niveau van een sector van een gerecht;
 - d. gerechtsniveau: gegevens op het niveau van een gerecht;
 - e. rechtspraakniveau: gegevens op het niveau van de rechtspraak als geheel.

Artikel 3

- 1. De gerechtsbesturen zijn verantwoordelijk voor de tijdige beschikbaarheid en juistheid van de gegevens op detailniveau en van de daarop gebaseerde gegevens op een hoger aggregatieniveau tot en met het gerechtsniveau.
- 2. De Raad is verantwoordelijk voor het functioneren van de informatievoorziening en de daarvoor benodigde technische middelen, alsmede voor de tijdige beschikbaarheid en juistheid van de gegevens op rechtspraakniveau. Een gerechtsbestuur heeft steeds toegang tot alle gegevens die tot het eigen gerecht te herleiden zijn.
- 3. De zeggenschap over gegevens berust bij het orgaan dat deze gegevens heeft verschaft. De organen van de rechtspraak hebben steeds toegang tot alle gegevens die zijn geaggregeerd op sectorniveau of hoger. Tot gegevens op detailniveau en groepsniveau heeft alleen het gerechtsbestuur toegang van het gerecht waarop die gegevens betrekking hebben.

4. Gegevens op detailniveau worden niet verstrekt aan derden.

Paragraaf 2. Periodieke gegevensverschaffing

Artikel 4

De periodieke gegevensuitwisseling tussen de gerechten en de Raad omvat:

- a. kengetallen en procesindicatoren,
- b. voor het meetsysteem rechterlijk functioneren benodigde gegevens,
- c. planningsinformatie,
- d. verantwoordingsinformatie en
- e. overige bij wettelijke voorschrift voorgeschreven gegevensuitwisselingen,

alles voorzover het gaat om gegevens die zijn geaggregeerd op sectorniveau en hoger.

Artikel 5

De kengetallen en procesindicatoren worden door de Raad en de Presidentenvergadering gezamenlijk gedefinieerd. De definitie omvat een nauwkeurige aanduiding van de gegevens die voor het bepalen van een kengetal of een procesindicator nodig zijn en de wijze waarop het getal of de indicator wordt bepaald. De getallen en indicatoren worden op sector-, gerechts- of rechtspraakniveau bepaald.

Artikel 6

De Raad verschaft de gerechten bij de planningsbrief de gegevens die deze nodig hebben voor hun planning. De gerechten verschaffen de Raad binnen de in de planningsbrief gestelde termijn de gegevens die nodig zijn voor de planning en de begrotingsvoorbereiding.

Artikel 7

De gerechten verschaffen de Raad de verantwoordingsgegevens die in de viermaandsrapportage en in de jaarlijkse verslaggeving worden vereist.

Artikel 8

De gerechten verschaffen, met inachtneming van artikel 23 van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Raad

tijdig de ingevolge enig wettelijk voorschrift te verschaffen informatie, voorzover het gaat om gegevens die zijn geaggregeerd op sectorniveau en hoger.

Artikel 9

Gegevens, geaggregeerd naar groepsniveau of sectorniveau, worden alleen aan derden verstrekt met toestemming van het betrokken gerecht.

Paragraaf 3. Incidentele gegevensverschaffing

Artikel 10

De gerechten en de Raad verschaffen elkaar de informatie opgenomen in de geautomatiseerde systemen die nodig is voor de analyse van problemen en de ontwikkeling van nieuw beleid.

Artikel 11

De gerechten verschaffen de Raad de informatie opgenomen in de geautomatiseerde systemen die deze heeft voor het totstandbrengen en onderbouwen van adviezen aan regering en parlement over beleid en regelgeving met gevolgen voor de rechtspleging. De uiteindelijke adviezen bevatten uitsluitend gegevens geaggregeerd op sectorniveau en hoger.

Artikel 12

De gerechten en de Raad verschaffen elkaar de informatie opgenomen in de geautomatiseerde systemen die nodig is voor de uitvoering van het door de Raad na consultatie van de gerechten vastgestelde onderzoeksprogramma. De onderzoeksresultaten bevatten uitsluitend gegevens geaggregeerd op sectorniveau en hoger.

Artikel 13

De gerechten beslissen individueel, na advies van de Raad, over de mate waarin zij medewerking verlenen aan de uitvoering van onderzoek door een derde.

Artikel 14

1. De in de geautomatiseerde systemen opgenomen gegevens, geaggregeerd op groeps-, sector- of gerechtsniveau, worden slechts aan derden verstrekt met toestemming van het gerecht waarop de gegevens betrekking hebben.
2. De in het eerste lid bedoelde toestemming wordt, als om de gegevens gevraagd is door of namens het parle-

ment of de regering, alleen onthouden als er sprake is van ernstige bezwaren bij het betrokken gerecht.

Artikel 15

1. De incidentele verschaffing aan de Raad van informatie die is opgenomen in geautomatiseerde systemen vindt plaats doordat de noodzakelijke gegevens, na verkregen toestemming, in een afzonderlijk gegevensbestand worden ondergebracht. Gegevens op detailniveau worden daarin alleen geanonimiseerd opgenomen. Het gegevensbestand wordt aan de Raad ter beschikking gesteld voor uitsluitend het doel waarvoor de gegevens zijn verstrekt. De Raad is echter gerechtigd een geanonimiseerd gegevensbestand te bewaren voor incidenteel hergebruik na wederom verkregen toestemming.

2. Voorzover voor incidentele informatieverschaffing gegevens moeten worden verstrekt die niet in een geautomatiseerd systeem is opgenomen, bepaalt de verstrekker of aan het verzoek kan worden voldaan en stelt de verstrekker de wijze van informatieverschaffing vast, rekening houdend met het belang van de ontvanger.

Paragraaf 4. Toetsingscommissie

Artikel 16

1. Er is een Toetsingscommissie informatieverstrekking, bestaande uit de voorzitter van de Presidentenvergadering en de voorzitter van de Raad. Indien een lid van oordeel is dat een aan de toetsingscommissie voorgelegde vraag van principieel belang is of buitengewoon complex, wordt de toetsingscommissie uitgebreid met twee leden van de Presidentenvergadering en één lid van de Raad. De voorzitter van de Presidentenvergadering treedt in dat geval op als voorzitter van de toetsingscommissie.

2. De ambtelijk secretaris van de Presidentenvergadering is secretaris van de toetsingscommissie. De kosten van het secretariaat komen voor rekening van de Raad, die ook belast is met het zorgdragerschap in de zin van de Archiefwet 1995.

Artikel 17

Ieder orgaan van de rechtspraak kan aan de toetsingscommissie verzoeken te beslissen op een verzoek over de incidentele verschaffing van gegevens

waarover de zeggenschap berust bij twee of meer gerechten. Van het verzoek wordt een afschrift gezonden aan de betrokken gerechten.

Artikel 18

De toetsingscommissie kan ambtshalve of op een daartoe strekkend verzoek van de Presidentenvergadering of van de Raad adviseren over de toepassing of de wijziging van dit protocol.

Paragraaf 5. Slotbepalingen

Artikel 19

Dit protocol treedt in werking met ingang van 1 juni 2006.

Artikel 20

Dit protocol wordt aangehaald als: Informatieprotocol rechtspraak.

Dit protocol zal, met de toelichting, in de Staatscourant worden geplaatst.

Groningen, 11 mei 2006.

*F.W.H. van den Emster, voorzitter
Presidentenvergadering.*

*A.H. van Delden, voorzitter Raad voor
de rechtspraak.*

Toelichting

1. Algemeen

1.1 Doel protocol

De gerechten en de Raad voor de rechtspraak (de Raad) wisselen veel gegevens uit en bevragen elkaar zeer frequent, voor zichzelf en voor derden. Over de standaardsituaties onder deze gegevensuitwisselingen zijn of worden vaste afspraken gemaakt. De omvang daarvan doet de behoefte ontstaan de aldus gegroeide praktijk vast te leggen. Daarnaast is, vooral van de kant van de Raad, de wens geuit om voor de uitwisseling van gegevens in overige situaties enige procedure-afspraken te maken.

1.2 Aard en reikwijdte protocol

Het Informatieprotocol rechtspraak is formeel een *afpraak* tussen de belangrijkste organen van de rechtspraak, de gerechten (vertegenwoordigd door de presidenten van de rechtsprekende colleges, verenigd in de Presidentenvergadering) en de Raad. Materieel is het Informatieprotocol rechtspraak een vastlegging van een praktijk, waarbij aan de relevante wettelijke bepalingen een bepaalde inter-

pretatie wordt gegeven, de speelruimte die die bepalingen laten wordt ingevuld en oorspronkelijk beleid wordt geformuleerd op onderwerpen die geen regeling hebben gevonden in een algemeen verbindend voorschrift. In zoverre is er dus sprake van een door verschillende organen gezamenlijk vastgestelde, gemeenschappelijke *beleidsregel*.

De praktijk die in het Informatieprotocol rechtspraak is neergelegd, is voor een groot deel de codificatie van de wijze waarop binnen de rechtspraak nu al (in standardsituaties) met wederzijdse gegevensversprekking wordt omgegaan. Een deel van deze praktijk is een betrekkelijk rustig bezit, namelijk voorzover het gaat om de als sinds begin 2002 plaatshebbende, periodiek terugkerende uitwisseling van gegevens. Het gaat daarbij vooral om de P&V-cyclus. De inhoud daarvan is, onder meer bij de overgang naar een baten-lastenstelsel, al beschreven en wordt jaarlijks in de planningsbrief van de Raad aan de gerechten geconcretiseerd. Nieuw bij de *periodieke* gegevensuitwisseling is vooral hetgeen in ander verband wordt afgesproken over de ontwikkeling en het gebruik van kengetallen en procesindicatoren. Betrekkelijk nieuw is ook het meetsysteem rechterlijk functioneren, het door de Raad beheerde RechtspraakQ.

Incidentele uitwisseling van gegevens binnen de rechtspraak is natuurlijk net zo min nieuw als de periodieke gegevensverschaffing. Nieuw is hier dat voor het eerst gepoogd wordt de daarbij in acht te nemen procedures en waarborgen te beschrijven, althans voorzover het gaat om de uitwisseling van aan geautomatiseerde systemen te onttrekken gegevens. De diversiteit van dit deel van de materie en het ontbreken van een vaste praktijk hebben ertoe aanleiding gegeven om hier vooralsnog in hoofdzaak te volstaan met een eenvoudige autorisatieprocedure.

De strekking van het informatieprotocol in zijn huidige gedaante is groten-deels beperkt tot de uitwisseling van gegevens die in geautomatiseerde systemen zijn opgeslagen. Over de uitwisseling van andere gegevens, in het bijzonder voorzover die uitwisseling geen voorwerp is van bestaande afspraken

in het kader van de periodieke gegevensuitwisseling of door een wettelijk voorschrift dwingend wordt geregeld, zal tussen de gerechten en de Raad nog nader overleg moeten worden gevoerd.

1.3 Wettelijk kader

Bij afspraak tussen de gerechten en de Raad kan natuurlijk niet worden afgeweken van de bestaande wet- en regelgeving, die diverse bepalingen bevat over het verschaffen van informatie binnen de rechtspraak en aan personen, instanties en organen daarbuiten. Zo staan bijvoorbeeld bepalingen als de artikelen 28, derde lid, Rv en artikel 365, vierde lid, Sv eraan in de weg dat een gerecht bepaalde gedingstukken openbaar maakt.

Het belangrijkste kader voor de organen van de rechtspraak is natuurlijk de Wet op de rechterlijke organisatie (Wet RO) en de daarop gebaseerde regelgeving.

Volgens de Wet RO verschaffen de leden van een gerecht bestuurselkaar alle inlichtingen die voor de uitvoering van de bestuurstaken noodzakelijk zijn (art. 23, vierde lid, Wet RO). In de artikelen 30 tot en met 35 en 97 tot en met 104 Wet RO zijn ten aanzien van de plannings- en verantwoordingscyclus (P&V) verschillende informatieplichten neergelegd voor de gerechten en de Raad. In artikel 36 Wet RO is, binnen het kader van het toezicht van de Raad op de gerechten, een algemene informatieplicht van de gerechtshoven jegens de Raad neergelegd; deze verplichting de Raad te informeren kent als enige beperking dat zij niet verder strekt dan de taken van de Raad. Voorzover het gaat om het verschaffen van informatie over de bedrijfsvoering van de gerechten kan de Raad in het kader van het toezicht ook (algemene) aanwijzingen geven aan de gerechtshoven.

Op de Raad rusten ingevolge de wet verschillende informatieplichten. Buiten de hiervoor al genoemde in het kader van de P&V-cyclus en voor dit protocol niet direct relevante als die van artikel 90, vierde lid, RO (informatieverschaffing aan het College van afgevaardigden) vloeit een impliciete plicht tot informatieverschaffing voort uit de taak tot ondersteuning van de gerechten op het gebied van de uniforme rechtstoepassing en de juridische kwaliteit (artikel 94 Wet RO).

Ingevolge het Besluit financiering rechtspraak 2005 (Bfr 2005) worden ten behoeve van de financiering van de rechtspraak verschillende meet- en registratiesystemen bijgehouden. De Raad beheert de prijs-, productie-, werklast- en kwaliteitssystemen, de minister van Justitie het prognosemodel (waarvoor de Raad de gegevens over de rechtspraak levert). De input in en de output van deze systemen en modellen maken deel uit van de periodieke informatieuitwisselingen in het kader van de P&V-cyclus en RechtspraakQ. Artikel 33 Bfr 2005 schrijft voor dat de gerechtshoven meewerken aan de door de Raad beheerde meetsystemen en door de Raad verrichte aanvullende onderzoeken. In artikel 22 Bfr 2005 is de minimale informatieplicht van de Raad aan de minister van Justitie voor de financiering opgesomd. Het eerste lid van die bepaling houdt in dat de Raad de gegevens over de productiegerelateerde bijdrage, de gerechtskosten en de overige uitgaven aan de minister verschaft, de prijsgegevens (waaronder de uitkomsten van de werklastmeting en aanvullende onderzoeken), gegevens over de kwaliteit, over zaaksaantallen, de instroom van zaken en werkvoorraden en de balansgegevens. In het tweede lid is vastgelegd dat de minister van Justitie en de Raad hierover afspraken maken die in een informatieprotocol worden neergelegd. Het daarop gebaseerde Informatieprotocol Minister van Justitie - Raad voor de rechtspraak bevat overigens ook afspraken over de uitwisseling van andere informatie (en berust in zoverre niet op artikel 22, tweede lid, Bfr 2005). In artikel 35 Bfr 2005 is geregeld dat de gerechtshoven aan de Raad de in artikel 22, eerste lid, genoemde gegevens verschaffen, de gegevens die de Raad nodig heeft om aan de afspraken in het in artikel 22, tweede lid, Bfr 2005 bedoelde informatieprotocol te voldoen en de informatie over aantallen en categorieën van af te handelen zaken van het gerecht (daaronder begrepen zaken die als nevenzittingsplaats voor een ander gerecht worden afgehandeld en zaken die in een nevenzittingsplaats buiten het eigen rechtsgebied worden behandeld). Dit laatste draagt ertoe bij dat de Raad kan voldoen aan de op hem rustende verslagverplichtingen ingevolge artikel 11, tweede lid, Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen.

In het algemeen is de rechtspraak niet verplicht om informatie te verstrekken aan derden. Uitzonderingen daarop vormen de al besproken verstrekking van gegevens in het kader van de P&V-cyclus en de specifieke informatieplichten die jegens organen als de Algemene Rekenkamer, de Arbeidsinspectie, de Rijksarchiefinspectie en dergelijke op het bestuur van een (overheids)onderneming rusten. Ook dient hier de positie van het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) vermeld te worden. Met toepassing van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek (Wet CBS) worden gegevens over de rechtspraak aan het CBS verstrekt; denkbaar is dat het CBS in de toekomst via de Raad die informatie zal verkrijgen. Tussen de Raad, de minister van Justitie en het CBS is een samenwerkingsovereenkomst gesloten die deze optie omvat. Overigens zal de situatie dat op organen van de rechtspraak het algemene overheidsinformatieregime niet van toepassing is, naar alle waarschijnlijkheid niet zeer lang meer bestaan. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksaangelegenheden werkt in overleg met het ministerie van justitie aan een wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur, op grond waarvan die wet ook van toepassing wordt op de gerechten en de Raad. De Strategische agenda voor de rechtspraak vermeldt het vergroten van de transparantie en de openbaarheid als een van de doelstellingen. De Raad werkt daarom mee aan het streven de Wob ook op de rechtspraak van toepassing te laten worden, behoudens een uitzondering voor het rechterlijke domein. Een werkgroep die is ingesteld door de Presidentenvergadering en de Raad voor de rechtspraak gezamenlijk heeft op 2 februari 2006 een voorstel gedaan om alvast bij wijze van uniforme beleidsregel het regime van de Wob op de bedrijfsvoering van Raad en gerechten toe te passen. Indien dit voorstel door de Presidentenvergadering en de Raad wordt aanvaard en door de gerechten wordt overgenomen, zal de feitelijke toepassing binnen de rechtspraak van de regels die in de Wob staan al vrij snel een aanvang kunnen nemen. Dat betekent niet dat daarmee ieder gegeven buiten het rechterlijke domein ook vanaf dat moment openbaar wordt: de Wob en in navolging daarvan de

voorgestelde Interimbeleidsregel openbaarheid rechtspraak kent namelijk een aantal uitzonderingen en beperkingen.

1.4 Toetsingscommissie

Het spreekt vanzelf dat als een orgaan van de rechtspraak gegevens behoeft die verschaft worden door één ander orgaan, tussen die organen rechtstreeks overlegd kan worden. In veel gevallen zal echter informatie nodig zijn die bij verschillende gerechten berust of waarover, ook al berust die informatie bij de Raad, verschillende gerechten de zeggenschap hebben. In zulke gevallen is het erg omslachtig een multilateraal overleg of verscheidene bilaterale overleggen te voeren. Daarom is voorzien in de instelling van een commissie die kan beslissen over verzoeken die betrekking hebben op de verstrekking, de bewerking, het gebruik en dergelijke van gegevens. Naast de beantwoording van concrete vragen over de incidentele informatieverstrekking kan de commissie ook in algemene zin adviseren over toepassing of wijziging van dit protocol.

2. Artikelsgewijs

Paragraaf 1 van het protocol bevat de algemene bepalingen. Die zien dus zowel op de standaardsituaties (periodieke gegevensverschaffing) als op andere situaties (incidentele gegevensverschaffing).

Artikel 2

Een omvattend geautomatiseerd gegevensverwerkend systeem (Datawarehouse of DWH) waarin de gegevensuitwisseling tussen de organen van de rechtspraak plaatsvindt, is nog in ontwikkeling. Bij de oprichting daarvan zullen details over de inrichting ervan en belangrijke aspecten als de waarborging van de integriteit en de betrouwbaarheid nader moeten worden geregeld. Hier is daarom alleen in grote lijnen aangegeven op welke soorten gegevens de periodieke informatieverschaffing betrekking kan hebben en op welke aggregatieniveaus die gegevens tenminste beschikbaar zijn. Bij de gegevens op detailniveau kan worden gedacht aan gegevens betreffende een gerechtsambtenaar of gerechtelijk ambtenaar in een gerecht (bijvoorbeeld het aantal zaken dat ambtenaar x heeft afgedaan) en aan

gegevens op het niveau van een individuele zaak (bijvoorbeeld de doorlooptijd van zaak y). Op groepsniveau geaggregeerde gegevens hebben bijvoorbeeld betrekking op een unit, afdeling of een dergelijke organisatie-eenheid, terwijl gegevens op sectorniveau bijvoorbeeld het gemiddelde ziekteverzuim in de strafsector van gerecht a omvatten, of liggen op het niveau van zaakscategorieën, zoals de gemiddelde doorlooptijd van strafzaken MK in de strafsector van gerecht a. Het is daarbij van belang in het oog te houden dat gegevens over de in- en uitstroom, doorlooptijden, werkvoorraden en andere productiegegevens per Lamicie-categorie steeds als gegevens op sectorniveau worden beschouwd, ongeacht of een bepaald gerecht zijn interne organisatie zo heeft ingericht dat een bepaalde Lamicie-categorie geheel wordt behandeld in een kleinere organisatie-eenheid binnen een sector, of juist wordt behandeld in meer dan een sector. Dergelijke organisatieverschillen per gerecht maken van deze gegevens geen gegevens op groeps- of juist gerechtsniveau.

Artikel 3

Het hoofdbeginsel van de gegevensuitwisseling door organen van de rechtspraak is in artikel 3 neergelegd. Het gaat daarbij enerzijds om verantwoordelijkheid (plichten) en anderzijds om zeggenschap (rechten, bevoegdheden). De belangrijkste verantwoordelijkheden hebben betrekking op het (tijdig) verschaffen van (juiste) gegevens en op het beheer van de infrastructuur- en opslagfaciliteiten. De verantwoordelijkheid voor het juist en tijdig verschaffen van gegevens (voorzover die verschaffing plicht is of voorzover eigener beweging of op verzoek gegevens worden verstrekt) berust bij de gerechten als het gaat om gegevens die zijn geaggregeerd op gerechtsniveau of lager (eerste lid). Gegevens op het laagste aggregatieniveau worden door de gerechten in beginsel alleen in geanonimiseerde vorm verschaft. Dezelfde verantwoordelijkheid voor het juist en tijdig verschaffen van gegevens berust bij de Raad als het gaat om gegevens die zijn geaggregeerd op rechtspraakniveau. Daarnaast berust de verantwoordelijkheid voor de systemen (geautomatiseerd of niet) die worden gebruikt voor uitwisseling en opslag van gege-

vens bij de Raad. Dit is neergelegd in het tweede lid. Daarbij is uitdrukkelijk bepaald dat de systeemverantwoordelijkheid van de Raad mede inhoudt, dat hij ervoor zorgdraagt dat de gerechten altijd toegang hebben tot de op het eigen gerecht betrekking hebbende gegevens.

De zeggenschap over de gegevens blijft berusten bij het orgaan dat een gegeven heeft verschaft (derde lid). Dat blijft, ingevolge het informatieprotocol, ook zo als de gegevens feitelijk worden bewaard in een systeem dat door de Raad wordt beheerd. Indien een centrale databank (DWH) ontstaat, krijgt de Raad wel de zeggenschap over het systeem maar de strekking van dit informatieprotocol is dat de zeggenschap over de gegevens (doelbindingen bij gebruik en bewerking, verstrekking aan derden e.d.) blijft berusten bij het orgaan dat (mede afhankelijk van het aggregatieniveau) voor het inbrengen van die gegevens verantwoordelijk is. Wel wordt in het derde lid uitdrukkelijk bepaald dat gegevens die zijn geaggregeerd op sectorniveau of hoger, binnen de rechtspraak voor de daar werkzame organen vrij toegankelijk zijn. Gegevens op een lager aggregatieniveau zijn alleen toegankelijk voor het orgaan dat de zeggenschap over die gegevens heeft (behouden).

Het vierde lid van artikel 3 bevat een bepaling over de verstrekking van (tussen organen van de rechtspraak uitgewisselde) gegevens aan derden. Gegevens op detailniveau worden niet verder verstrekt. Gegevens op hogere aggregatieniveaus kunnen wel aan derden worden verstrekt. Dat is, voor de periodiek uitgewisselde informatie, nader geregeld in artikel 9 en, voor de incidenteel uitgewisselde informatie, in artikel 14.

Paragraaf 2 van het protocol ziet specifiek op de standaardsituaties (periodieke gegevensverschaffing). Die situaties worden opgesomd in artikel 4; sommige worden nader omschreven in de artikelen 5 tot en met 8.

Artikel 4

De in onderdeel a genoemde kengetallen en procesindicatoren komen voort uit het project Kengetallen en het project Kwaliteit en bekostiging. In maart 2006 is tussen de Presidentenvergadering en de Raad consensus bereikt over het hanteren

van de toen voorliggende set kengetallen ("model 2007"), in de wetenschap dat deze nog in een ontwikkelstadium verkeert; er is sprake van een groeimodel. De ontwikkeling in de komende jaren zal onder meer afhankelijk zijn van de dan bestaande (genereer)mogelijkheden en inzichten.

De kengetallen vervullen een rol binnen het geheel van de managementinformatie die de gerechtsbesturen en de Raad ter beschikking staat; daarnaast hebben ze ook een functie in het kader van de verantwoording van de besteding van algemene middelen door de rechtspraak. Ook de procesindicatoren zullen in meer dan één context betekenis hebben. Binnen de bekostigingsstructuur vormt de kwaliteit het in het Bfr 2005 vastgelegde tegenwicht voor het doelmatigheidsstreven, maar daarbuiten spelen de procesindicatoren natuurlijk ook een rol bij het door de Raad gevoerde beleid ter vergroting van de kwaliteit.

Tot de in onderdeel e genoemde, wettelijk verplichte informatieverstrekkingen behoort die aan het CBS op grond van artikel 33, eerste lid, onderdeel a, ten eerste, en vierde lid, Wet CBS. Het CBS is verplicht tot geheimhouding van de gegevens en mag die alleen voor statistische doeleinden gebruiken.

Artikel 5

Zoals in de toelichting op artikel 4, onderdeel a, al is aangegeven zijn de kengetallen en procesindicatoren nog volop in ontwikkeling. De aard van de functie ervan brengt met zich dat dat waarschijnlijk ook zo zal blijven. In het bijzonder het onderwerp kwaliteit kenmerkt zich immers door de noodzaak bij voortdurende kritische aandacht te blijven schenken aan zowel het voorwerp van de kwaliteitsbevordering en -borging als aan de kwaliteitszorg zelf.

Artikel 7

De formulering van artikel 7 sluit niet uit dat de gerechten meer informatie verschaffen dan ingevolge de artikelen 31, eerste lid, en 35 van de Wet RO vereist is; de verantwoording hoeft niet beperkt te blijven tot het wettelijke minimum.

Artikel 9

In artikel 9 is ten aanzien van het aan derden, dus buiten de rechtspraak, verder verstrekken van periodiek uit-

gewisselde informatie vastgelegd dat zulks, als het gaat om gegevens die zijn geaggregeerd op groeps- of sectorniveau, slechts geschiedt met instemming van het betrokken gerechtsbestuur. Voor gegevens op detailniveau, dus gegevens die betrekking hebben op individuele medewerkers of individuele zaken, is in de algemene bepaling van artikel 3, vierde lid, al neergelegd dat die niet aan derden worden verstrekt. Periodiek uitgewisselde gegevens die zijn geaggregeerd naar het niveau van een heel gerecht mogen zonder meer aan derden worden doorgegeven.

Paragraaf 3 van het protocol ziet op de incidentele gegevensuitwisselingen tussen organen van de rechtspraak. Eigen daaraan is dat er niet een sluitende opsomming van is te geven. Toch zijn er verschillende terreinen waarop van tijd tot tijd gegevens worden verschaft. De belangrijkste daarvan zijn in de artikelen 10 tot en met 13 opgesomd.

Artikel 14 ziet op het aan derden, dus buiten de rechtspraak, verder verstrekken van incidenteel uitgewisselde informatie en artikel 15 bevat enkele specifieke modaliteiten voor de incidentele gegevensverstrekking. Het is van belang te bedenken dat hetgeen in de algemene bepalingen (paragraaf 1) is behandeld, op de incidentele gegevensverschaffing natuurlijk ook van toepassing is. Ook hier geldt dus als uitgangspunt dat op sectorniveau en hoger geaggregeerde gegevens *binnen de rechtspraak* voor alle organen toegankelijk zijn en dat het orgaan waarvan het gegeven afkomstig is de zeggenschap behoudt.

Artikel 10

Waar in artikel 10 sprake is van de ontwikkeling van nieuw beleid is vanzelfsprekend bedoeld op beleid dat binnen de wettelijke taakomschrijving van de diverse rechtspraakorganen valt.

Artikel 12

De gegevens die, ingevolge artikel 12, ten behoeve van het onderzoeksprogramma worden uitgewisseld, kunnen worden opgenomen in een ten dienste van dat onderzoek staande afzonderlijke verzameling of databank. Voor zover zulks uit de onderzoeksbehoefte voortvloeit zullen ze, nadat de recentste data zijn verstrekt, telkens worden

geactualiseerd; het is natuurlijk ook mogelijk dat het onderzoeksdoel het beste gediend wordt door het gedurende enige tijd bewaren van de historische gegevens, in welk geval de recentere gegevens aan de eerder uitgewisselde data kunnen worden toegevoegd.

Artikel 13

In artikel 13 is de bestaande praktijk opgenomen betreffende het verlenen van medewerking aan de gegevensverzameling door derden in het kader van wetenschappelijk onderzoek. Eigenlijk gaat het hier dus niet om uitwisseling van gegevens tussen organen van de rechtspraak, maar om een modaliteit van het verschaffen van (toegang tot) bij een gerecht berustende gegevens aan derden.

Om te voorkomen dat gerechten node-loos worden belast, wordt door de Raad bezien of vergelijkbaar onderzoek niet (recent) elders al is gedaan. Ook probeert de Raad te voorkomen dat één of enkele gerechten onevenredig zwaar worden belast. De “centrale intake” biedt ook de functionaris gegevensbescherming voor de rechtspraak de gelegenheid te bezien of voldoende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer aanwezig zijn. Indien de Raad van mening is dat uit genoemde oogpunten het verzoek om medewerking niet op bezwaren stuit, adviseert hij de gerechten hun medewerking te verlenen. De beslissing om dat al of niet te doen blijft natuurlijk altijd aan het gerechtshof. Deze werkwijze heeft in het verleden haar nut bewezen. Ze staat vanzelfsprekend los van de mogelijkheid dat de Raad zelf (via de in artikel 16 geregelde toetsingscommissie of rechtstreeks) om reeds geadministreerde data verzoekt.

Artikel 14

Artikel 14 bevat een aanvullende regel over het aan derden, dus buiten de rechtspraak, verstrekken van incidenteel uitgewisselde gegevens. In artikel 3, vierde lid, is al bepaald dat informatie op detailniveau niet aan derden wordt verstrekt.

Artikel 14, eerste lid voegt daaraan toe dat verstrekking aan derden van tot een gerecht herleidbare gegevens op een hoger aggregatieniveau dan het detailniveau niet geschiedt zonder instemming van het betrokken gerecht. Als zulke informatie wordt gevraagd

in verband met de beantwoording van kamervragen of vragen van de regering, wordt ze in beginsel wel verstrekt, tenzij er bij het betrokken gerecht *ernstige* bezwaren bestaan tegen de verstrekking.

Artikel 15

In artikel 15, eerste lid, wordt voor de incidentele gegevensverschaffing herhaald dat informatie op detailniveau alleen geanonimiseerd wordt verstrekt. Ook wordt uitdrukkelijk herhaald dat het gebruik van versochte gegevens gebonden is aan het doel waarvoor de gegevens zijn verschaft.

In artikel 15, tweede lid, wordt voor incidentele verschaffing van informatie die niet in een geautomatiseerd, gegevensverwerkend systeem is ondergebracht aangegeven dat verstrekking ter vrije beoordeling staat van het orgaan waarbij de gegevens berusten. Verder is bepaald dat de wijze van informatieverschaffing wordt vastgesteld door de verstrekker, rekening houdend met de wensen van de ontvanger. Bij de wijze van informatieverschaffing staan de verstrekker vele opties ter beschikking: soms zal informatie het beste kunnen worden verstrekt door een afschrift te geven van een gegevensdrager (papier, film of videoband, elektronische gegevensdragers), soms door het verstrekken van een uittreksel of inzage en soms op weer andere wijze. De keuze zal afhangen van de doelen waarvoor de ontvanger de informatie nodig heeft, van de impact van het verstrekken van de informatie op de bedrijfsvoering van de verstrekker en van de beperkingen die de verstrekker in voorkomende gevallen meent te moeten aanbrengen.

Paragraaf 4 bevat, naast de instelling van de toetsingscommissie, enkele bepalingen van procedurele aard.

Artikel 16

Bij de samenstelling van de toetsingscommissie is rekening gehouden met verschillende belangen. In de eerste plaats is het essentieel dat de commissie snel zal kunnen beslissen; daarom dient zij zo klein mogelijk te zijn en weinig of geen formele procedurevoorschriften te kennen. Verder dient de commissie een groot gezag te hebben. Indien zij klein is en veel vrijheid heeft in de behandeling van tot haar gericht verzoeken, moeten voor het gezaghebbend zijn dus hoge eisen worden

gesteld aan de (vaste) leden van de commissie. Daarom is daarbij gekozen voor de voorzitter van de Presidentenvergadering en de voorzitter van de Raad.

Indien de commissie naar haar eigen oordeel wordt geconfronteerd met vragen die zeer complex zijn of die een groot principieel belang hebben, moet de behoefte aan een snelle informele beslissing wijken voor de mogelijkheid een ruimer forum te bieden en ook meer tijd te nemen voor beraadslaging. In zulke gevallen kan ieder lid van de toetsingscommissie de aanzet ertoe geven de commissie uit te breiden met twee presidenten en een lid van de Raad.

Artikel 17

De taak van de toetsingscommissie is allereerst het geven van beslissingen naar aanleiding van concrete verzoeken, voortkomend uit de praktijk van alledag. De commissie toetst verzoeken, geen beslissingen; ze is dus uitdrukkelijk géén bezwaarschriftencommissie of beroepsorgaan.

De taak van de commissie bij het beantwoorden van concrete vragen is, om de werklastervolgen zo klein mogelijk te houden, beperkt tot alleen de incidentele informatieverschaffing. Voor de periodieke informatieverschaffing bestaan al langer regels en afspraken, zodat daarvoor geen toetsing door de commissie nodig is.

Artikel 18

De bevoegdheid om te adviseren over de toepassing of wijziging van het protocol bestaat ook buiten de gevallen waarin een concrete vraag aan de toetsingscommissie is voorgelegd en is niet beperkt tot het gebied van de incidentele informatieverschaffing.

F.W.H. van den Emster.

A.H. van Delden.